

Кушніренко К. О. кандидат психологічних наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет
<https://orcid.org/0000-0003-3922-0388>

Мостова І. В. кандидат психологічних наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет,
<https://orcid.org/0000-0003-1418-3007>

Гордіня Н. Д. кандидат психологічних наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет
<https://orcid.org/0000-0003-4120-3405>

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДТЕУ ДО ОНЛАЙН НАВЧАННЯ

Мета статті полягає у здійсненні теоретичного аналізу та проведенні емпіричного дослідження на основі розроблених авторських особистісних опитувальників щодо проблеми ставлення студентів до онлайн навчання. Для вирішення поставленої мети були використані наступні методи: аналіз наукової психологічної літератури, порівняння, узагальнення, систематизація отриманої інформації та її інтерпретація, 2 авторські опитувальники. Досліджувану вибірку складало 60 студентів 2-4 курсів ДТЕУ факультету економіки, менеджменту та психології.

Ключові слова: мотивація; онлайн-навчання; особистісні опитувальники; студенти; особистість.

Вступ. Наше суспільство перебуває у форматі навчання онлайн вже більше 3-х років. За цей час усі звикли до цього і навчилися максимально якісно давати та отримувати знання. Проте актуальність вивчення цієї тематики не зменшує обертів.

Мета статті: здійснити теоретичний аналіз та провести емпіричне дослідження щодо проблеми ставлення студентів до онлайн навчання.

Відомо, що дистанційне навчання – це сукупність інформаційних технологій та методик викладання, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у навчальному закладі. Відмінністю дистанційного навчання від заочного навчання є використання синхронного режиму – при якому здобувачі освіти працюють разом із педагогічним персоналом закладу наживо, використовуючи засоби та технічні рішення зв'язку в реальному часі, дотримуючись встановленого закладом освіти розкладу занять [1].

Теоретичне підґрунтя. У психологічній літературі як у вітчизняній, так і зарубіжній дистанційному навчанню приділено велику увагу. Проблемам організації дистанційної освіти присвячені сучасні науково-методичні дослідження багатьох учених, серед яких Е. Полат, Н. Коряковцева, Е. Соловова, В. Демкіна, І. Дмитрієва, М. Карпенко й інші. Несподіваний перехід від традиційної форми навчання до дистанційного формату виявився стресом як для викладачів, які не були підготовлені до нього, так і для студентів, які звикли здобувати знання від викладача

особисто, а не сидючи перед екраном комп'ютера [2, 35].

На сьогоднішній день і наші студенти, і викладачі стали вже достатньо розвиненими спеціалістами, підвищили рівень стресостійкості, поінформованості у дистанційному навчанні.

Опираючись на актуальність вивчення ставлення сучасних студентів до формату навчання онлайн нами за мету було поставлено розробку авторських особистісних опитувальників для проведення подальшого емпіричного дослідження.

У цілому, особистість – це один з основних предметів вивчення психології. Особистість можна описати як індивідуальний комплекс якостей, що визначається внутрішнім світом людини та її поведінкою у зв'язку з навколишнім середовищем [3; 5].

Психологи вивчають особистість з різних поглядів. Наприклад, один з головних підходів до вивчення особистості – це теорії темпераменту і характеру, які досліджують взаємозв'язок особистісних рис і поведінки.

Інші підходи до вивчення особистості включають дослідження особистісних характеристик, таких як самооцінка, самоконтроль, самореалізація і самовизначення. Окрім того, психологи також вивчають інші фактори, які можуть впливати на формування особистості, такі як спадковість, соціальні взаємодії та досвід [4].

Вивчення особистості допомагає психологам краще зрозуміти, як і чому люди поведуться певним чином, які фактори

Питання психології

впливають на формування характеру і поведінки, і як можна зробити життя краще, сприяючи розвитку людини і поліпшенню якості життя.

Особистість – це комплексна концепція, яка вивчається в психології. Вона описує характерні риси, властивості та поведінку людини, що визначає її індивідуальність та унікальність [3; 5].

Сучасні тенденції у розробці та використанні особистісних опитувальників включають наступні пункти [6]:

1. Особистісні опитувальники стають все більш точними та високотехнологічними. Вони базуються на складних алгоритмах та статистичних методах обробки даних, що дозволяє отримувати більш точні результати.

2. Розширення спектру застосування особистісних опитувальників. Вони застосовуються не тільки в психології, але й в бізнесі, HR, науці та інших сферах.

3. Особистісні опитувальники стають більш інтерактивними. Вони можуть включати не лише текстові запитання, але і відео, аудіо та інші формати. Це дозволяє збирати більш детальні дані про особистість та зробити опитування більш захоплюючим та привабливим для користувачів.

4. Застосування штучного інтелекту. Особистісні опитувальники можуть використовувати алгоритми машинного навчання та штучного інтелекту для автоматичного аналізу та інтерпретації даних. Це дозволяє розширити можливості опитувань та збільшити їх точність.

5. Особистісні опитувальники стають більш адаптивними та індивідуалізованими. Вони можуть змінювати свої запитання залежно від відповідей користувача та давати більш точну оцінку особистості.

6. Особистісні опитувальники стають більш доступними та демократичними. Завдяки інтернету та мобільним додаткам, особистісні опитувальники можуть бути проведені в будь-який час та в будь-який вільний момент.

Методи дослідження. Дослідження проводилось на базі Державного торговельно-економічного університету. Вибірку склали 60 студентів 2-4 курсів факультету економіки, менеджменту та психології.

За основу емпіричного дослідження ми взяли 2 розроблених авторських опитувальників на тему «Ставлення студентів ДТЕУ до онлайн навчання». Перший містить 9 питань, які необхідно оцінити за шкалою від 1 до 5, де 1 – точно ні, 2 – скоріше ні ніж так, 3

– нейтрально, 4 – скоріше так ніж ні, 5 – повністю погоджуюсь.

1. Як часто ви відвідуєте онлайн заняття зі свого курсу?

2. Як ви оцінюєте якість зв'язку з викладачем під час онлайн занять?

3. Як ви оцінюєте можливості взаємодії зі своїми одногрупниками під час онлайн занять?

4. Чи задоволені ви рівнем комунікації зі своїми одногрупниками під час онлайн занять?

5. Чи задоволені ви своєю продуктивністю під час онлайн занять?

6. Чи впливає дистанційна форма навчання на вашу мотивацію до вивчення матеріалу?

7. Чи впливає дистанційна форма навчання на ваші емоційний стан?

8. Чи вважаєте ви, що дистанційна форма навчання дозволяє вам краще зосередитися на навчанні?

9. Чи впливає на вашу думку про дистанційну форму навчання можливість додаткової гнучкості у розкладі занять?

Другий опитувальник містить 5 питань з варіантами вибору:

1. Як часто ви берете участь в онлайн заняттях?

- Щодня
- Кілька разів на тиждень
- Рідко
- Ніколи

2. Як ви оцінюєте якість онлайн занять?

- Дуже задовільна
- Задовільна
- Трохи задовільна
- Незадовільна

3. Які переваги онлайн навчання ви бачите?

- Гнучкість у розкладі
- Можливість вивчати в зручному місці
- Широкий вибір курсів
- Заощадження часу та коштів на дорогу до

університету

4. Які недоліки онлайн навчання ви бачите?

- Відсутність особистого контакту з викладачами та студентами
- Відсутність можливості спілкуватися обличчя в обличчя
- Складність у збереженні мотивації для навчання

- Відсутність доступу до лабораторій та інших матеріальних ресурсів

5. Які зміни ви б хотіли бачити в онлайн навчанні?

- Більше можливостей для взаємодії з викладачами та студентами
- Більше можливостей для спілкування обличчя в обличчя
- Більша доступність до лабораторій та інших матеріальних ресурсів
- Краща організація та керування онлайн заняттями

Представлені в опитувальниках питання було оцінено щодо надійності та валідності за

Питання психології

допомогою статистичних методів, таких як коефіцієнт Кронбаха. Цей коефіцієнт розраховується на основі відповідей на питання опитувальника та зазвичай знаходиться у діапазоні від 0 до 1, де значення вище 0,7 вважається прийнятним для використання опитувальника.

Для розрахунку коефіцієнта Кронбаха використовувалась статистична програма, яка дозволяє провести аналіз відповідей на питання опитувальника та розрахувати коефіцієнт. За результатами аналізу було отримано значення коефіцієнта Кронбаха для першого опитувальника 0,87, що вказує на високу надійність та внутрішню узгодженість питань в опитувальнику. Для другого опитувальника було отримано значення 0,82, що також вказує на прийнятну надійність та внутрішню узгодженість питань в опитувальнику.

Результати і обговорення. Отримані результати двох розроблених опитувальників показали такі відповіді: 65% на перше опитування дали відповідь 4 – скоріше так ніж ні, 15% відповіли 3 – нейтрально, 20 % відповіли 5 – так.

Друге опитування показало такі результати:

1. Як часто ви берете участь в онлайн заняттях?

Кілька разів на тиждень – 90 % відсотків респондентів вибрали цей варіант;

Щодня – 10 % респондентів.

2. Як ви оцінюєте якість онлайн занять?

Задовільна – 94% респондентів обрали цю відповідь;

Дуже задовільна – 6% респондентів.

3. Які переваги онлайн навчання ви бачите?

Можливість вивчати в зручному місці – 10% респондентів обрали цей варіант;

Заощадження часу та коштів на дорогу до університету – 90 % респондентів обрали цю відповідь.

4. Які недоліки онлайн навчання ви бачите?

Відсутність особистого контакту з викладачами та студентами – 30 % респондентів;

Відсутність можливості спілкуватися обличчя в обличчя – 70 % респондентів.

5. Які зміни ви б хотіли бачити в онлайн навчанні?

Більше можливостей для взаємодії з викладачами та студентами – 40% респондентів;

Більше можливостей для спілкування обличчя в обличчя – 60 % респондентів.

Аналіз результатів показав що студенти-психологи 2-4 курсів цілком задоволені тим як проводить даний університет онлайн навчання, але є гостра нестача живого спілкування.

Висновки. Дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій та методик викладання, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у навчальному закладі. Відмінністю дистанційного навчання від заочного навчання є використання синхронного режиму – при якому здобувачі освіти працюють разом із педагогічним персоналом закладу наживо, використовуючи засоби та технічні рішення зв'язку в реальному часі, дотримуючись встановленого закладом освіти розкладу занять.

3 результатів проведеного опитування можна зробити висновок, що студенти-психологи 2-4 курсів ДТЕУ задоволені проведенням онлайн навчання в університеті, але вони відчують нестачу живого спілкування з викладачами та одногрупниками. Більшість студентів вважають, що онлайн навчання дозволяє їм зекономити час та кошти на дорогу до університету та вивчати матеріал в зручному місці. Проте, більшість студентів також вважають, що відсутність особистого контакту та можливості спілкування обличчя в обличчя є головними недоліками онлайн навчання.

На основі цих результатів можна порекомендувати впровадження додаткових можливостей для взаємодії з викладачами та студентами, таких як віртуальні зустрічі та дискусії, щоб зменшити відчуття відсутності живого спілкування. Також важливо враховувати думку студентів та здійснювати регулярні опитування, щоб відстежувати їхні потреби та побажання.

Список використаних джерел

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F
2. Данилов, О. (2016). Вирішення проблеми відсутності мотивації до навчання в учнів при дистанційному навчанні. Педагогіка вищої школи. 2016. № 1 (4), 35–38.

3. Лісіцька, Т. (2017). Особистість як предмет психології. Видавничий дім "Слово".
4. Schmitt, N., & Stults, D. M. (2006). Factors defined by negatively keyed items: The result of careless respondents. *Applied Psychological Measurement*, 10(4), 2006, 367-373.
5. Шевченко, О. І. (2018). Особистість як об'єкт психології. Видавничий дім "Прогрес".
6. Ковальчук, І. І. (2014). Розробка психологічних тестів: практичний посібник. Академвидавництво.

References

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>
2. Danylov, O. (2016). Vyrishennia problemy vidсутnosti motyvatsii do navchannia v uchniv pry dystantsiinomu navchanni [Solving the problem of lack of motivation to study among students during distance learning]. *Pedahohika vyshchoi shkoly*, № 1 (4), 35–38. (in Ukrainian)
3. Lisitska, T. (2017). Osobystist yak predmet psykholohii [Personality as a subject of psychology]. *Vydavnychi dim "Slovo"*. (in Ukrainian)
4. Schmitt, N., & Stults, D. M. (2006). Factors defined by negatively keyed items: The result of careless respondents. *Applied Psychological Measurement*, 10(4), 2006, 367-373.
5. Shevchenko, O. I. (2018). Osobystist yak ob'iekt psykholohii [Personality as an object of psychology]. *Vydavnychi dim "Prosvita"*. (in Ukrainian)
6. Kovalchuk, I. I. (2014). Rozrobka psykholohichnykh testiv: praktychnyi posibnyk [Development of psychological tests: a practical guide]. *Akademvydavnytstvo*. (in Ukrainian)

Summary

Kushnirenko K. O. Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor State University of Trade and Economics

Mostova I. V. Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor State University of Trade and Economics

Hordynia N. D. Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor State University of Trade and Economics

RESEARCH OF SELF-ASSESSMENT OF PERSONALITY AMONG ADOLESCENTS

Introduction. Our society has been in the online education format for more than 3 years. During this time, everyone got used to it and learned to give and receive knowledge as efficiently as possible. However, the relevance of studying this subject does not diminish.

Distance learning is a set of information technologies and teaching methods that mean the acquisition of education without the physical presence of students in an educational institution. The difference between distance education and correspondence education is the use of a synchronous mode - in which students work together with the teaching staff of the institution live, using means and technical solutions of communication in real time, following the schedule of classes established by the educational institution.

Purpose. To carry out a theoretical analysis and conduct an empirical study on the problem of students' attitude to online learning.

Methods. The research was conducted on the basis of the State University of Trade and Economics. The sample consisted of 60 students of the 2nd-4th years of the Faculty of Economics, Management and Psychology.

As the basis of the empirical research, we took 2 developed author's questionnaires on the topic "Attitude of SUTE students towards online learning". The first contains 9 questions that must be rated on a scale from 1 to 5, where 1 is definitely no, 2 is more likely than not, 3 is neutral, 4 is more likely than not, and 5 is completely agree. The second questionnaire contains 5 questions with four options.

Originality. The practical significance of this article lies in the possibility of using the developed author's questionnaires and the obtained data in the further study of the specified topic.

Conclusion. As a result of the research carried out in the presented article, it can be concluded that psychology students of the 2nd-4th year of SUTE are satisfied with online education at the university, but they feel a lack of live communication with teachers and classmates. Most students believe that online learning allows them to save time and money on the way to the university and study the material in a convenient place. However, most students also believe that the lack of personal contact and the possibility of face-to-face communication are the main disadvantages of online learning.

Based on these results, it can be recommended to implement additional opportunities for interaction with teachers and students, such as virtual meetings and discussions, to reduce the feeling of lack of live communication. It is also important to consider the opinion of students and conduct regular surveys to monitor their needs and wishes.

Key words: motivation; online learning; personality questionnaires; students; personality.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Received/Поступила: 29.08.23.